

НОВА СВѢТЛИНА

Книгата на духовете.

отъ Аллана Кардека.

(Продължение отъ книжка IX—X.)

Разни степени на духовете.

96. Духовете равни ли са по между си, или иматъ нѣкое началство?

„Тѣ са отъ разни разреди, споредъ степента на своето развитие и усъвършенствуване.“

97. Има ли опредѣлено число степени по усъвършенстването между духовете?

„Числото имъ е безконечно, защото нѣма строго опредѣлена граница между степените; може произволно да ги раздѣляме на колкото щѣме; обаче, ако обърнемъ сериозно внимание върху общите характери ще забелѣжимъ, че има три главни разреда, като оставимъ на страна второстепенните.

Къмъ първия разредъ се отнасятъ онѣзи, които са пристигнали до съвършенство: тѣ са пречистите духове; къмъ втория разредъ се отнасятъ онѣзи, които са пристигнали до средата на стълбата: тѣ са онѣзи, у които преобладава чувството на доброто; къмъ третия разредъ се отнасятъ онѣзи, които още се намиратъ при първите стѣпала на стълбата и на които главните черти са: невежество, наклонностъ къмъ злоба и ниски страсти, най-послѣ, които имъ препятствуватъ да напреднатъ“.

98. Духовете отъ втория разредъ като казвате че иматъ наклоностъ къмъ доброто, могатъ ли поне и да го вършатъ?

„Могатъ, ако следватъ степента на своето усъвършенстване; едни притежаватъ наука, други мъдростъ и добрина, трети добри качества; но всички иматъ още да изпитатъ много нѣщо дордѣ стигнатъ съвършенството“.

99. Отъ третия разредъ съществено всички зли ли са?

„Не, едни не правятъ нито добро, нито зло; други, напротивъ, когато извършатъ нѣщо лошо, са много благодарни и се удовлетворяватъ когато имъ се представи такъвъ случай. Послѣ идятъ духове логкомисленни и *людничави*, които повече се закачатъ и каратъ отъ колкото да се злобятъ; тѣ намиратъ голѣмо удоволствие да лъжатъ и причиняватъ дребни неприятности, за които се смѣятъ и подиграватъ“.

Спиритическа стълба.

100. *Предварителни обяснения.* — Класификацията на духовете е основана на степента на тѣхното образование; на добрите качества, които са добили, и на несъвършенствата, отъ които още иматъ да се очистятъ. Тази класификация впрочемъ нѣма нищо рѣзко опредѣлено; всѣка категория не опредѣлява една рѣзка черта, освенъ въ своето единство, но отъ една-та степенъ до другата разницата е нечувствителна, тѣй щото тя на първъ погледъ изчезва, както въ трите природни царства, както въ цвѣтовете на джгата, или още по-добрѣ въ периодите на човеческия животъ. Тѣй щото можемъ да съставимъ едно доста голѣмо число классове за степените на духовете, всѣкой споредъ възгледите, които има относително това. Както въ другите науки, тѣй също и въ този случай, тѣзи подраздѣления могатъ да бѣдатъ по-пълни или по-ограничени, коренни или повърхностни, повече или по-малко удобни за разума, но

каквито и да бждатъ тѣ, науката въ основата си не губи нищо. Относително всичко това зададохме много въпроси не духовете; тѣхните отговори са разнообразни относително горните подраздѣления на три категории, но това не може да влиае, нито да има лоши послѣдствия. Нѣкои се въжоржиха отъ тѣзи видими противоречия безъ да разсжждаватъ, че тѣ не могатъ да иматъ важностъ; за духовете сж-държанието е всичко: тѣ не обржцатъ внимание нито на формата, нито на термините, нито на разни класификации.

Нека прибавимъ и това още обяснение, което не трѣбва никога да забравяме: че по между духовете, както и между живите чловеци, има много невежи и прости, та не трѣбва да мислиме, че, като са духове тѣ могатъ да знаятъ всичко. Всѣка класификация изисква метода, анализъ и дълбоко изучаване на предмѣта. И тѣй, въ духовния свѣтъ онѣзи, които сж съ ограничени знания, са, както тука долу невежите, неспособни да обхванатъ нѣщо изцѣло, безъ да се губятъ въ дреболии; тѣ не знаятъ, нито могатъ да разумѣятъ, освенъ твърдѣ слабо, що е класификация; тѣ мислятъ всичките духове, които са по-горни отъ тѣхъ, да са отъ първа степенъ, като не са въ състояние да оценятъ, нито да разберятъ тѣжкостите на знаниата, достоинства и нравствеността, които ги отличаватъ помежду имъ, както по между насъ се отличава единъ грубъ селянинъ отъ единъ цивилизованъ чловекъ; и тѣй подпадатъ въ най-голѣми заблуждения. Даже и способните и достойните могатъ се подраздѣли на разни степени, споредъ тѣхните възгледи и наклонности; тогава подраздѣлениата нѣматъ граница. Linnée, Lussieu, Tournefort, всѣкой отъ тѣзи ботаници е ималъ свѣя собствена метода, но ботаниката отъ това не пострада, нито се измени; тѣ не изнамѣриха, нито растениата, нито тѣхните видове, но изучиха аналогните на видовете, по които сжставиха классовете. По то-

зи сжщия начинъ и ний произведохме настоящия поредокъ; ний не изобретихме духовете, нито тѣхните отличителни черти, нѣ ги видѣхме и изучихме по думите и дѣйствиата имъ; разсѣдихме и наредихме последователно всичко, основано върху доказателства, съ които тѣ сами ни снабдиха.

Вжобще духовете прииматъ три главни категории, или три главни подраздѣления на духове. Първите са онѣзи, които се намиратъ при първото стѣпало на стѣлбата, сиречъ несжвършените духове, съ преобладаване на материата надъ духа и съ наклонность къмъ злото; вторите са онѣзи у които преобладава духа надъ метериата и иматъ наклонность къмъ добродѣтелта, тѣ са добрите духове; третите, най-послѣ, са онѣзи пречисти сжвършени духове, които са достигнали най-високата степенъ на сжвършенството.

Тази классификация ни се вижда сжвършено основателна, защото тя представлява три рѣзки категории, отъ които произведохме разни подраздѣления съ помощта на благосклонните сжвети на духовете, отъ които тѣ никога не ни лишиха. Съ помощта на това подраздѣление, което може да ни служи като образецъ, ще бжде много лесно да опредѣлимъ реда и степента на сжвършенството, или на низостта на духовете, съ които дохождаме въ сжобщение; и следователно степента на уважението и довѣрието което тѣ заслужаватъ. Този способъ е най-вѣрния ключъ на спиритическата наука, защото всѣкой може самъ да изучи трудностите, които представляватъ сношенията чрезъ които придобиваме ясни и точни понятия върху умственните и нравственни неравенства на духовете. Ще забелѣжимъ още единъ пѣтъ за всѣкога, че духовете не принадлежатъ изкључително на този или онзи классъ. Тѣхния напредокъ не се изпљнява освенъ постепенно и често повече къмъ едно направление, отъ колкото къмъ друго; тѣ много пѣти притежаватъ черти отъ много категории

едновременно, което може да се забелѣжи само по тѣхните думи и дѣйствиа и върху което се изисква много постоянство, опитностъ, тѣжкостъ и време.

Трети разредъ.—Низки духове.

101. *Общи черти.* — Преобладание на материата върху духа. Наклонностъ къмъ злото. Невежество, гордостъ и всички лоши страсти, които произлизатъ отъ тѣхъ. Низките духове иматъ едно слабо инстинктивно чувство за съществуването на Бога, но не го разумѣватъ, нито могатъ да си го обяснятъ.

Всички съществено не са лоши; нѣкои са повече лежки, непослѣдователни, закачки, отъ колкото дѣйствително зли. Едни не са въ състояние да направятъ нито добро, нито зло, и отъ това именно се показватъ, че са низки. Други, напротивъ, оставатъ много доволни и удовлетворени, когато намиратъ удобенъ случай да направятъ зло. Тѣ понякогажъ съединяватъ разумностъ съ лошащина или злоба, но каквото и да бѣде тѣхното развитие, мислите имъ са слаби, а чувствата имъ малко или много подли. Тѣхните знания, относително духовния свѣтъ, са съвсѣмъ ограничени, и това което знаятъ, го смѣсватъ съ понятиата и предразсѣдците на земния животъ. Тѣ въ съобщениата си ни даватъ сведения съвсѣмъ погрѣшни и непълни; но внимателния изследователъ, често намира, макаръ съ недостатѣци, следи отъ прескрасни истиаи, придобити отъ учението на висшите духове.

Характера на тѣзи духове се показва отъ тѣхния езикъ. На който духъ въ съобщениата се забелѣжава нѣкоя лоша мисль, тя е достатъчно доказателство за лошащината му и можете смѣло да го отнесете въ третия разредъ; следователно всѣка лоша мисль, която ни дохожда, ни се внушава отъ нѣкой лошъ духъ отъ този разредъ. Тѣ гледатъ щастieto на другите съ мѣка неизказана, защото тѣ чувству-

ватъ всичките изтезания които произвежда завистта и злобата. Тѣ съхраняватъ възпоминанията и чувствата на страданията, които са претърпѣли презъ въплотения си животъ, и това впечатление е много по-тежко за тѣхъ отъ самата дѣйствителностъ. И тъй тѣ продължаватъ да страдатъ за всичките злини, които са претърпѣли сами, или причинили на другите, и да мислятъ, че вечно са осѣдени на тѣзи страдания. Богъ, за да ги накаже, оставя ги въ това заблуждение.

Тѣзи долни духове можемъ да ги подраздѣлимъ на петъ главни класса.

102. *Десети классъ. Нечисти духове.*—Тѣ са наклонни къмъ злото; тѣхното главно занимание е да изпѣлняватъ злото колкото е възможно по-добрѣ. Тѣ, като духове, даватъ лоши съвети, внушаватъ неспокое и недовѣрие между човеците; тѣ се приструватъ всѣчески за да измаматъ нѣкого, и се приврзватъ къмъ слабохарактерните хора, които лесно се вдаватъ на тѣхните внушения и чрезъ това тѣ ги вкарватъ въ пѣтя на пропастта; доволни че препятствуватъ на другите да напреднатъ, чувствуватъ голѣма радостъ, че придобиватъ другари. Въ общениата, тѣ се познаватъ по своя езикъ, по простотата и грубостта на изражениата; тѣзи качества, както у живите човеци, тъй и у духовете, са достатъчно доказателство за низостта на тѣхните нрави и развитие. Тѣ по нѣкогажъ, като искатъ да се покажатъ, че са по-горни духове, много се приструватъ, но скоро се познаватъ какви са дѣйствително, защото много време не могатъ да издържатъ ролята, която се наиматъ да играятъ.

Въ старо време, както и сега, нѣкои народи ги представлявали като злобни божества, други ги наричали демони, трети дяволи, и пр.

Живите същества, въ които се въплотяватъ, когато са по земята, са наклонни къмъ всички злини които съществуватъ: сладострастието, жестокостта, грубостта, лицемѣрието, завистта и сѣперничество.

Тѣ се радватъ да правятъ злото, като за удоволствие; всѣкога почти безъ причина и съ злобностъ. Тѣ избиратъ за свои жертви почти всѣкога добрите хора. Тѣ са бича на човечеството, и маската на цивилизациата не може да ги защити противъ срама и безчестието.

103. *Девети классъ. Легкомислящи духове.* — Тѣ сж невежи, злобни, непослователни и надъ всичко се подиграватъ. Тѣ се завиратъ въ всичко, отговарятъ на всичко, безъ да се грижатъ за истината. Тѣ се задоволяватъ да причиняватъ дребни радости и мъки, да произвеждатъ бжркотии, да вкарватъ злобно чрезъ мистификации и хитрости, всѣкиго въ недоумение и погибель; въ този классъ се отнасятъ онѣзи духове, които наричатъ *лудничави, фантазиори, глупави, легки, вѣтрени* и пр. Тѣ зависятъ отъ по-горните духове, които ги употребляватъ като слуги. Тѣ въ сжобщениата си съ живите земни чловеци, иматъ по нѣкога езикъ доста разуменъ, нъ всѣкога почти безъ дълбочина. Тѣ се занимаватъ повече съ дреболии и смѣхурии, които изражаватъ по ядовитъ и сатирически начинъ. Тѣ често се обаждатъ подъ чужди имена, и това го правятъ повече отъ глупостъ отъ колкото отъ злоба.

104. *Осми классъ. Духове мнимоучени.* — Знанията на тѣзи духове са доста пространни, но тѣ се лжжатъ и мислятъ че знаятъ много повече, отъ колкото въ дѣйствителностъ. Тѣ, като понапреднали кжмъ нѣкои си точки, взиматъ важенъ езикъ и придаватъ голѣма тежестъ на способностите и знанията си; когато, въ сжщностъ, тѣ са повече отражение на предрасжджците на земния животъ; то е една смесъ на нѣкои истини съ разни заблуждения и глупости, всредъ която преобладаватъ предубеждениата, завистта, ревнивостта и вироглавието, отъ които не успѣли още да се освободятъ.

105. *Седми классъ. Средни духове.* — Тѣ не са нито много лоши за да направятъ голѣмо зло, нито

доста добри за да направятъ добро; тѣ се стремятъ колкото къмъ едното, толкозъ и къмъ другото, и не могатъ да се въздигнатъ по-горѣ отъ грубите условия на човечеството. Тѣ се сжобщаватъ и привързватъ съ нашия свѣтъ чрезъ възспоминаниата на грубите радости, които прекарали тука и за които желѣятъ много.

106. *Шести классъ.*—Тѣ са духове, които тракатъ и смущаватъ живите. Тѣ сжставляватъ единъ отличителенъ классъ по своите лични достоинства, та могатъ да принадлежатъ къмъ всичките классове отъ третия разредъ. Тѣ много пжти показватъ своето присжтствие съ разни физически чувствителни дѣйствиа, като: удари, движения и измѣстване твърди тѣла, движение въздуха и пр. Тѣ са повечко наклонни къмъ материата, и види се да са главните дѣятели въ промените на земните начала; тѣ дѣйствуватъ на въздуха, на водата, на огня, на твърдите тѣла, или въ недрата на земята. Отъ това се разумѣва, че тѣзи феномени не са никакъ случайни или физически, когато иматъ разуменъ и целегоненъ характеръ. Въобще всичките духове могатъ да произведатъ тѣзи явления; възвишените духове оставятъ да изпжлняватъ това нисшите духове, които иматъ за помощници, като по-способни за материални работи отъ колкото за умственни.

Втори разредъ.—Добри духове.

107. *Общи черти.*—Преобладание на духа върху материата, наклоностъ къмъ доброто; способността и качества за да вършатъ добро са сжотвествени съ степентта на напредока; едни притежаватъ наука, други мждростъ и добрина; по-напредналите сжединяватъ съ учението и нравствеността, но при все това, тѣ като не са сжвсемъ пречистени отъ материата, сжхраняватъ, кой много, кой малко, споредъ развитието си, възспоминания отъ вжплотения жи-

вотъ, и това са забелѣжва отъ формите на езика, или привичките, въ които още се намиратъ следи отъ земните наклоности; иначе тѣ би били сжвършени

Тѣ чувствуватъ Бога и безконечността му, и вече се радватъ за щастieto на добрите; тѣ се чувствуватъ щастливи за доброто, което правятъ, и злото което препятствуватъ да се върши отъ долните духове. Любовта, която съединява въ едно общество всичките тѣзи духове, е за тѣхъ изворъ на неизказана радостъ и щастие, което не възбужда, нито завистъ, нито гризене на сжвестта, нито нѣкое друго лоше чувство, каквото мѣчи долните духове; но при все това, всички иматъ още страдания да прекаратъ, до гдѣто пристигнатъ до сжвършенство.

Тѣ, като духове, вдѣхватъ добри мисли, отвличатъ човеците отъ лошия пътъ, защищаватъ въ живота онѣзи които заслужаватъ и унищожаватъ влиянието на несжвършенните духове надъ онѣзи, които желаятъ да се избавятъ отъ тѣхъ. — Тѣзи духове, когато се вѣплотятъ по земята, се раждатъ хора добри и благодѣтелни кѣмъ подобните си. Тѣ не са нито горделиви, нито егоисти, нито словолюбиви; тѣ не чувствуватъ нито завистъ, нито ревнивостъ, а само вършатъ доброто за доброто. Тѣ се отнасятъ кѣмъ разреда опредѣленъ отъ простолюдието подъ имена: *добри гении, ангели-хранители*. Въ времето на суевѣрията и невежеството ги представлявали като благодѣтелни божества. Тѣхъ можемъ подраздѣли на четири главни групи.

108. *Пети классъ. Благі духове.* — Тѣхните преобладаѣущи качества сжстоятъ въ добротата. Тѣ са щастливи да услужатъ всекому и да протектиратъ всички имащи нужда, но тѣхните знания са организирани; тѣхния напредокъ повече е нравственъ отъ колкото умственъ.

109. *Четвърти классъ. Учени духове.* — Тѣзи духове много лесно ги познаваме по обширните имъ знания. Тѣ най-много се занимаватъ съ наука, за ко-

то иматъ повече способностъ, отъ колкото съ нравственностъ; но тѣ се занимаватъ съ наука съ цель да я направятъ полезна и достъпна всѣкому, и за това тѣ са пречистени отъ всички страсти, които са собственостъ на ниските духове.

110. *Трети класъ. Мъдри духове.* — Най-високите нравствени качества на втория разредъ съставляватъ отличителните черти на тѣзи духове. Безъ да иматъ неорганичени познания, тѣ са надарени съ таквизъмъ умствени способности, щото придобиватъ здрави разсуждения върху човеците и нѣщата.

111. *Втори класъ. Висши духове.* — Тѣ съединяватъ науката, мъдростта и добротата, събрани въ едно. Тѣхния езикъ излива само благодѣйностъ; той е постоянно достоенъ, възвишенъ, често величественъ. Тѣ, тѣй съвършени и способни, ни даватъ най-точни поучения върху зададените въпроси относително свѣтските работи и не-въплотени, или спиритически животъ, разумѣва се, до колкото се позволява на човека да ги узнае. Тѣ съ удовольствие се съобщаватъ съ искренножелающите да узнаятъ истините и на които душата е достатъчно освободена отъ земните връзки — за да ги възприеме; но тѣ се отдалечаватъ отъ онѣзи, които задаватъ въпроси само отъ любопитство, или подъ влиянието на материални цели, които ги отвлича отъ прилагането на доброто. Ако случайно се въплотятъ на земята, тѣ го правятъ съ мисия да помогнатъ въ напредъка на човечеството. Тогава тѣ са образци на съвършенство, каквото могатъ човеците да видятъ тука долу.

Първи разредъ. — Пречисти Духове.

112. *Общи черти.* — Влиянието на материята изчезва, умствена възвишенностъ и нравственостъ абсолютни, сравнително съ другите духове, отъ другите разреди.

113. *Първи класъ. Единственъ върховенъ класъ.* — Тѣзи духове са преминали презъ всичките стѣпала на спиритическата стѣлба и се очистили отъ всич

ките нечистотии на материата, като придобили пълно съвършенство; тѣ нѣматъ вече никакви страдания, нито наказания да тѣрпятъ. Тѣ не подлежатъ вече на разни прераждания въ тѣла тленни и преходящи. На тѣхъ неостава друго освенъ да прекарватъ блаженъ веченъ животъ въ Божиите обятия. Тѣ вече се удостоили съ щастие постоянно, защото не подлежатъ нито на нуждите, нито на лошевините на материалния животъ. Но това щастие да не би да помислите, че състои въ *монотонната ленивостъ на едно вечно съзерцание*. Напротивъ, у тѣхъ съществува най-голяма дѣятелностъ; тѣ са посредниците и министрите на Бога и изпълняватъ неговите заповѣди за хармоническото управление на вселенната. Тѣ заповѣдатъ на всичките по-долни духове, помагатъ имъ да се усъвършенствуватъ и имъ опредѣляватъ мисиите, които трѣбва да изпълняватъ по земите. Тѣ посещаватъ нещастните чловеци; внушаватъ имъ разни чувства къмъ доброто, или ги насърчаватъ да претѣрпяватъ съ кротостъ страданията, безъ които се отдалечаватъ отъ придобиването върховното щастие; и всичко това за тѣхъ е едно приатно занимание. Народа нарича таквизъ духове ангели, архангели и серафими.

Тѣ снисходително се съобщаватъ съ чловеците, но много смѣли и самонадѣвени ще бждатъ онѣзи, които би помислили, че могатъ да ги иматъ всѣкога подъ своите заповѣди. (Слѣдва).

Да ли чловекъ следъ смъртта си пакъ ще живѣе?

отъ А. Р. Уоллесъ.

(Продължение отъ кн IX-X)

Другъ единъ родъ явления се наричатъ *ясновидство* и *ясночуване*, да се види духа, да се чуе духа. Лицата, които притежаватъ тази способностъ,

са въ положение да опишатъ това, което виждатъ, и да предадатъ думите, които чуватъ, по такъвъ единъ начинъ, щото приятелите на духовете, които се явяватъ, да могатъ отведнѣжъ да ги разпознаятъ; често пѣти тѣзи лица са въ положение да ни дадатъ нѣкакви познания върху нѣща, които са се извършили далечъ отъ насъ.

Друго едно отъ тѣзи любопитни умственни явления е отговарянето и говореннето, когато лицето е въ трансъ (когато лицето е преспано и въ несъзнание). Днесъ за днесъ, по всички свѣтъ има медиуми, които притежаватъ тази способностъ до чудесна степенъ. Това захваща обикновено почти, или сжвършено по нежелание. Такива личности глизатъ въ трансъ и захващатъ да говорятъ безъ да могатъ отпослѣ да ти дадатъ отчетъ. Следъ нѣкое време, тѣ полегка легка захващатъ да съзнаватъ че говорятъ, но чрезъ тѣхната уста, сѣкашъ говори друга интелигентна сила. Много отъ тѣхъ биватъ хора невежи и са лишени сжвършено отъ познанията и способността, нуждни да разискватъ по предмѣти, които са важнъ отъ тѣхното занятие. Единъ отъ тѣзи английски медиуми. J. J. Morse, се намира сегъ за сега тука и, не се никакъ съмнявамъ, че много отъ васъ ще отидатъ да го видятъ и чуятъ. Когато захвана да се развива, азъ го видѣхъ въ Лондонъ. Тѣжко тогазъ, единъ великъ писателъ, сержантъ Коксъ, казва: „азъ му задавахъ наймѣжните въпроси по психологиата и получавахъ всекоги отговори, пълни съ мъдростъ, и изказани съ единъ езикъ елегантенъ и отбранъ; обаче, четвъртъ часъ следъ това, той не бѣ въ състояние да ми отговори на най-простите въпроси, като се извънредно много заплиташе да намѣре даже нуждните думи, за да искаже най-обикновенната идея“. Има друго едно малко доказателство твърдѣ интересно, което се отнася до този медиумъ, което азъ самъ узнахъ. Неговия водителъ — духъ (който не го е оставилъ още, ако се не лж-

жа), даваше си въ него време едно китайско име и претендираше че е китайски философъ; името бѣше: *Тиенъ Сиенъ Ти*. Него време не ми се вѣрваше да има нѣкое лице, което да знае какво означава това. Случи се, да имахъ единъ мой приателъ, който бѣше преводчикъ при китайското правителство. Азъ го запитахъ, безъ да му разправамъ нищо друго, какво значение имаше тази дума. Той ми отговори: „Но това ще рече: небесенъ духъ—водителъ“. Не е ли вѣрно, че дѣйствително това е едно чудесно доказателство?

Послѣ, имаме още една забелѣжителна способностъ, която е въ свръзка съ медиумството, която се притежава отъ много медиуми: способността на възплъщението въ време на трансъ, която можемъ да наречемъ преображение (*Transfiguration*). Медиума сѣкашъ е обладанъ отъ друго едно лице и по гласъ, обноси и често пѣти чрезъ преобразяването физиономията, сжвършено добръ се възпроизвежда невидимия, който иска да се яви, и когото приателите му познаватъ. Когато дѣйствието е силно и става по нежелание, то заприличва на такова, което въ старо време са наричали дяволско обладание. Често пѣти лицата поставени въ такова положение, придобиватъ способността да водятъ разговоръ съ други, които говорятъ нѣкакъвъ езикъ сжвършено неповятенъ на първа въ нормално положение. Ний имаме най-положителното доказателство за това въ случая съ сѣдиата Едмондъ, за когото азъ помѣнахъ. Собственната му дѣщеря, една млада госпожица, която се е лишавала и отъ най-обикновенното школко възпитание, често пѣти говорѣла и водѣла разсѣждениа на много европейски езици, и нѣкои индийски; баща ѝ сжобщава, че когато е въ будно положение тя не знаѣла нищо!

Сега ще се намѣримъ въ присѣтствието на друга една забелѣжителна сила, но едва ли можемъ да кажемъ, дали тя е физическа или психическа—силата, или

способността да изцѣрва. Тази способностъ се изменява въ разни форми. Медиума може да види и опише всичката вътрѣшна анатомия, да види болестта, точно да опредѣли мѣстото ѝ и да предпиши цѣра. Въ другъ случай, медиума е въ състояние да изцѣри болестта само съ допиране на ръцете.

Ето ви, прочее, една цѣла върволица отъ дванадесетъ различни класса феномени (явления), дванадесетъ голѣми източника на явления, отъ които всѣко едно съдържа едно голѣмо различие отъ други забелѣжителни явления, като по нѣщо се различаватъ помежду си. Тѣ се произвеждатъ посредствомъ медиуми отъ всѣка възраст и съсловие, учени и невежи, млади и стари, жени и мъже. Явлениата на всѣкой единъ отъ тѣзи класове, презъ последните тридесетъ години, са били подложени подъ най-внимателно разследване отъ хиляди умни и скептични личности, и всѣкой единъ класъ явления са били абсолютно доказвани, като всички явления отъ физическите науки. Като имаме въ доказателство изследваниата на такова голѣмо количество забелѣжителни личности, които са изучавали предмета, и чиито мнѣние азъ ви дадохъ, ний можемъ да отхвърлимъ съвършено всѣкаква идея за фалшификация и измама.

Сега ний ще разгледаме кои са главните характеристики черти на тѣзи явления и разгледани изцѣло какво ни учагъ тѣ? Първо, тѣ иматъ характеръ на едни естествени явления и се противопоставятъ на изкуственните; тѣ ни представляватъ едно общо еднообразие по типъ, същевременно съ разнообразие въ подробностите. По всичките части на свѣта, било въ Америка, било въ Европа или Австралия, Англия, Франция, Испания или Руссия, ний намираме явлениата подъ единъ общъ типъ, когато пакъ частните различия, които ги отличаватъ, показватъ че тѣ не са копия едно на друго. Каквито и да са медиумите: мъже, жени, млади момичета или момчета, или пакъ, въ извѣстни случаи, дѣца, били тѣ учени

или невежи, образовани или диваци, ний имаме предъ насъ си сжщите обикновенни явления, които се произвеждатъ съ сжщата точностъ и степенъ на сжвршенство.

Ний заклүчаваме, прочее, че явленията са естественни явления, които се произвеждатъ отъ дѣйствието на обикновенните закони, които опредѣлятъ сжобщениата на двата свѣта: духовния и материалния, и сжщевременно въ сжгласие съ реда остановенъ въ природата.

Второ, — и тази, може би, е най-важната характеристика на тѣзи явления, — като почнемъ отъ едина край до другия ще забелѣжимъ, че тѣ са собствено човешки явления. — Тѣ се явяватъ подъ формата на човечески дѣйствиа и идеи; влизатъ въ употребление човеческия езикъ, писането и рисуването; въ тѣхъ има духовитостъ, логика, хуморъ, нѣща, които ний можемъ да схванемъ и разберемъ; сжобщениата се различаватъ между си по характера си, каквито биватъ и на човекъ съ човека; нѣкои отъ тѣхъ принадлежатъ на най-нисшия редъ, а други — на най-висшия, но всичките са въ сжщностъ човечески. Когато духа говори по такъвъ начинъ, щото да бжде чутъ, гласа му е гласъ човечески; когато се явява, за да бжде виденъ, ржцете му и образа му ставатъ сжщински човѣчески; когато можемъ да попипаме формите и ги разгледаме отблизо, ний виждаме, че тѣ са човечески, а не като да принадлежатъ на другъ родъ сжщества. Портретите, които имаме чрезъ фотографията, са всѣкоги портрети, които приличатъ на нашите; викоги такива, като на демони, ангели или животни. Когато ржце, крака или лице се снематъ върху стжклото, на всѣко едно отъ тѣхъ най-малките подробности са такива, каквито могатъ да иматъ всички мъже и жени, макаръ да не са тѣзъ на медиума. Всички тѣзи многочисленни явления носятъ това човеческо свойство.

Като имаме толкова много доказателства, какъ трѣбва да мислимъ за разумността и логиката на те-

зи хора, които ни казватъ, че ний сме измамени, че почти всички тези сжобщения и феномени се произвеждатъ отъ тѣй наречените пжрвобитни духове, или по-добрѣ, нисши духове, които никоги не са били челоуеци? Даваните доказателства въ полза на това вѣрване, азъ всѣкоги сжмѣ намиралъ, че са смѣшни. Можемъ да се обяснимъ съ следуиущия примѣръ. Ако получимъ едно писмо отъ централна Африка, написано на единъ хубавъ английски езикъ вжрху американска или европейска хартия, съ металическо перо и химическо мастило, подписано *Сатана* или *Стихия*, то бива ли само за тоя подписъ да заклучимъ, че цѣлата тази страна е населена отъ дяволи и зли духове?

Като оставимъ за сега това общо и повжрхностно разглеждане сжществениа челоуечески характеръ на духовните явления, ний дохождаме до много други доказателства за тождествеността на духовете които се сжобщаватъ съ насъ, че тѣ са хора които са живѣли вжрху земята.

На пжрво мѣсто, ний имамъ едно общо доказателство въ различните езици на сжобщениата. Въ всѣка една частъ на свѣта, кждѣто се говори, било английски, било френски, било нѣмски, или какжвто и да било езикъ, по-голѣмата частъ отъ сжобщениата са, предпочитително, въ тѣзи езици. Индийските духове, които въ Сжединените Щати—отечеството имъ са често духове—водители на медиумите, говорятъ обикновенно на лошавъ английски езикъ, когото често пжти месатъ съ индийски. Писменните сжобщения ставатъ на много езици, но често пжти на езика на този, който ги приема. По нѣкой пжть както и казахъ по-горѣ биватъ на непознатъ отъ присжствуиущите езикъ; въ такжвъ случай сжобщениата се даватъ за да се покаже каква е силата на духовете и всѣкога на езикъ който ще може сетнѣ да се провѣри. Да предположиме че нѣкой классъ отъ нисши разумни сжщества са развили въ себе си всичките езиковни форми на образо-

ваното човечество, струва ми се, ще бѣде сѣвршенно глупаво.

Колкото за тождествеността на духовете съ умрелите хора т. е. че тѣ не са освенъ едно и сѣщо нѣщо, ний имаме изобилни доказателства. Азъ ще ви спомена само единъ-два случая, като примѣри, които ще избира изъ между тѣзи придобити чрезъ моите лични опити, или чрезъ опитите на лични приятели, въ които имамъ довѣрие. (Слѣдва).

ПРЕДЧУВСТВИЕ.

(Изъ Religio-Philosophical Journal)

На 18-и Юлий 1890 година Карлъ Хилдебрандтъ, единадесетогодишния синъ на Джонъ Хилдебрандтъ, който живѣе въ Норвигъ (Щатъ Коннектикутъ), отишълъ съ нѣколко свои другари да се вѣщи и въ 3½ часа послѣ пладнѣ се удавилъ. Презъ деня, когато се случила смъртта, Джонъ Хилдебрандтъ, здравия нѣмски хлѣбаръ, се намиралъ въ едно чудно сѣстояние.—Незнамъ какво ми е, казалъ той на единъ свой другаръ—но чувствувамъ се нѣкакси особено. Като че ли ми е студено. И при тѣзи думи той затрепералъ, като че ли го е втрѣсло. Другарите му си помислѣли, че той се е уморилъ отъ топлината и го посѣветвали да отиде да си полегне малко. „Не, не, отговорилъ Хилдебрандтъ, азъ не сѣмъ боленъ, азъ сѣмъ сѣвршенно здравъ, но чувствувамъ себе си нѣкакси особено. Никоги въ живота си азъ така не сѣмъ се чувствувалъ“. За малко време той отишълъ до вѣщи и пакъ се завърналъ на работата си. Отъ време на време той прекѣсвалъ работата си, спиралъ се да отпочини и захващалъ пакъ, като треперѣло цѣлото му тѣло. „Не знамъ, какво иска да каже това ми странно положение!“ — Колкото и пѣти да го попитвали за здравieto му, той отговарѣлъ, че никоги не се е чувствувалъ тѣй бодъръ, както

сега. Работѣлъ той енергично, като се стрѣскалъ отъ време на време и му се струвало че се приближава къмъ него нѣщо ужасно. Така прекаралъ той цѣль день. Въ три часа това вълнение въ Хилдебрандта се усилило. Въ 3½ часа той захвърлилъ на страна работата и стоѣлъ като замаянъ, треперейки като листъ. Следъ това се оборавилъ, повикалъ единъ отъ другарите си, изправилъ се съ лице въ направление къмъ Норвигъ, и като се втренчилъ въ пространството, като въ сжнь извикалъ:—„нѣщо дойде къмъ мене отъ тука и ме удари ето тукъ“, като показалъ лѣвата страна на гърдите си. Наскоро следъ това, господинъ Готшликъ, господаря, се завърналъ отъ града и казалъ на жена си, че носѣлъ лоша вѣстъ на Хилдебрандта. „Чудно нѣщо, казала госпожа Готшликъ, този човекъ цѣль день чувствуваше себе си нѣкакси особено“, и, като не дала на мъжа си да свърши, сама захванала да му разказва горѣспоменатите подробности. „Ето и обяснениата на това — казалъ ѝ мъжъ ѝ— днесъ въ 3½ часа се удави синъ му“.

Когато печалното извѣстие било съобщено на Хилдебрандта, нервното възбуждение на този последния било толкова голѣмо, щото той не се показалъ толкова поразенъ. Като се преоблѣкалъ той тутакси се отправилъ за града, гдѣто и намѣрилъ тѣлото на сина си вече въ кѣщи. Лицето което съобщава този фактъ въ в. „Sun“ („Слънце“) утвърждава, че тука нѣма никакво преувеличение.

Като приемемъ този расказъ за вѣренъ, ний ситаме този случай за единъ изъ многото факти, който доказва съществуването на много мли малко благоприятни обстоятелства, при които нашия умъ възприема предчувствия и впечатления на случаи и събития, които не подхождатъ на обикновенните физически чувства и не зависятъ отъ обикновения начинъ на съобщение. Тѣзи впечатления могатъ да бждатъ въ видъ на неясно представление на нѣкое

нещастие, могат да се проявят въ силни и рѣзки форми подобни на удари, каквито са били тѣзи, които са поразили Хилдебрандта въ момента на синовата му смъртъ; могат да бждатъ ясни и напълно опредѣлени, да се възпроизведатъ въ ума цѣли сцени и мѣсто на дѣйствието съ поразителна отчетливостъ. Като се научимъ да разбираме значението на подобни факти, ний ще се убедимъ, че е неосновно материалистическото тълкуване на тѣзи явления.

„Обществото за психически разследвания“, като провѣрвява подобни на горѣизложените разкази и като събира и провѣрвява остановените вече факти, може да тури основата на новата наука и да принесе своята полза, както са принесли Английските и Американските общества.—

Х У. З.

Ст Загора, 11/XI—1893 год.

УЖАСНА СРЪЩА.

(Изъ „Ребусъ“).

Долѣизложения ужасенъ и необяснимъ фактъ ни е предаденъ отъ свѣщенника Елвинъ Томасъ. За сега той живѣе въ сѣверния Валлисъ въ мѣстността на парка Вилледжъ Нетъ, 35. Ето разказа.

„Преди дванадесетъ години“, разказва почтениа служителъ на църковата, „азъ бѣхъ свѣщенникъ въ окръга Брикмортъ Уелшъ Уеслейепъ въ Южния Валлисъ. Всичките църкви бѣха на мой приходъ. Най-малката изъ между всичките бѣше въ Ллаиселъ, Крикхауелъ. Въ всѣко едно отъ тѣзи мѣста азъ бѣхъ длъженъ да държа по една проповѣдъ веднѣжъ въ месеца. Азъ обикновенно захващахъ отъ Ллаиселъ, гдѣто службата се свършваше въ десетъ часа сутринта; въ Крикхауелъ азъ служихъ подиръ пладнѣ а вечерната свършвахъ въ Лланшнидръ. Разстоянието между тѣзи мѣстности бѣше петъ мили, които азъ, обикновенно, обхождахъ пешкомъ.

Презъ една хубава, топла јунска вечеръ като свършихъ вечернята си служба въ Лланшнидръ, предопредихъ другаря си, при когото, презъ време на обиколката си по тѣзи мѣста, азъ се останавливахъ, че, понеже ми са дошли трима познати отъ Крикхауелъ, ще отида да имъ покажа една частъ отъ пътя, та да не ме чакатъ, защото нѣма да се върна по-рано отъ деветъ часа. Другаря ми, обаче, живѣеше една миля далечъ отъ тази мѣстность.

Искаше 40 минути до деветъ часа, когато азъ изпрагихъ другарите си и, като се простихъ съ тѣхъ, тръгнахъ си назадъ. Презъ всичко време разговора ни се въртѣше около единъ познатъ, единъ чуденъ и оригиналенъ човекъ, какъвто свѣта други не е давалъ. Моите другари ми разказаха много анекдоти за него, едни отъ други по-смѣшни, така щото презъ всичкото време ний се смѣхме отъ душа. Вжобще разговора бѣше много живъ и веселъ, пъкъ за духъ и привидение ни дума не стана. Въ тѣзи нѣща азъ лично не вѣрвахъ; не вѣрвахъ въ нищо свѣрхестественно и всѣкоги сжмъ глѣчалъ хората, като сжмъ ги считалъ просто суевѣрни и лековѣрни.

Като изминахъ около триста разкрача по дола, който се протѣгаше паралелно съ пътя на шестъ или седемъ мили, сжгледахъ на брѣга нѣкакъвси старецъ, и въ първата минута за нищо не го земахъ. Мѣстността, презъ която минахъ въ тази минута, бѣше крайно пуста. Най-ближната къща бѣше далечъ отъ нея около $\frac{1}{4}$ миля. Нощта бѣше тиха, като гробъ. Никакъвъ звукъ не се чуваше. Азъ се поразмислѣхъ, откъдѣ може да се е появилъ този старецъ въ това пусто открито мѣсто, защото, когато вървѣхъ съ другарите си, не срѣцнахме жива душа!

Като се обърнахъ на назадъ машинално, още веднажъ да видя стареца, азъ останахъ окаменѣлъ отъ ужасъ: полвинъ аршинъ на раздалечъ на срѣщо мойто лице, виждамъ едно страшно, съ единъ твърдѣ неприатенъ изгледъ, старческо лице. Зеленосѣреста-

та кожа се обтѣгнала и гладко се залѣпила на лицето и много бѣ мършава. Устните бѣха необикновено тѣнки и сжвършено безъ кржвъ. Беззѣбните венци се държаха открито, бузите бѣха вдълбнати като на нѣкой мъртвецъ, а хлѣтналите му очи гледаха поразително страшно и свѣтѣха силно съ една фосфорическа свѣтлина. Страшното лице бѣше желто като сминъ. Една шапка подвѣрзана съ подбрадникъ, закриваше и бузите му, и бѣше завѣрзана съ единъ вѣзелъ на главата му; друга една закриваше донейдѣ намърщеното му лице и бѣше завѣрзана отзадъ. Тѣй дълбоко се е отпечатило въ моето въображение ужасното лице на призрака, щото, ако да бѣхъ художникъ, щѣхъ фотографически точно да нарисувамъ портрета му, а особено необикновено свѣтаящите му очи. —

Всичко това, което описахъ подробно, азъ го разгледахъ въ това време само въ единъ мигъ. Подъ впечатлението на неизказания ужасъ, азъ се върнахъ къмъ селото и трътихъ да бѣгамъ, защото бѣхъ силенъ. Като побѣгахъ по този начинъ нѣколко мѣсто, азъ се спрѣхъ и се обжрнахъ да видя, колко надалечъ съмъ оставилъ това страшно видение. Какъвъ бѣше моя ужасъ, когато, при обръщането си, отново се намѣрихъ лице съ лице съ него, като че ли отъ него не съмъ отстѣпилъ ни разкрачъ. По сѣщия начинъ стоѣше предъ мене ужасното каменно лице, като по сѣщия начинъ се бѣше възрѣло въ мене и си вжртѣше очите. Азъ грабнахъ една сопа, замахнахъ и ударихъ. . . . представете си какво невъзможно ощущение изпитахъ азъ, когато моята сопа разсѣче въздуха, пакъ като въздухъ, а страшното лице, както и по-напредъ, стоѣше си пакъ на мѣстото.

При чиста сжвестъ и сжзнание, като искамъ да кажа точната истина, трѣбва да изповѣдамъ, че азъ се впуснахъ въ такъвъ силенъ бѣгъ колкото мощъ имахъ. Безъ почивка, азъ достигнахъ до едно мѣсто, дѣто пѣтя се раздѣляше на нѣколко малки пѣтечки:

една отъ тѣхъ водѣше кѣмъ кѣщата на моя другаръ, другата — въ селото, а третята отиваше паралелно съ оградата на гробищата, дѣто азъ се намирахъ въ този моментъ. Ужаса ми малко нѣщо премина и бѣхъ почналъ вече да разсѣждавамъ. Азъ решихъ да проговоря на моя тайнствененъ приследователъ, и да го попитамъ кой е той и каква нужда има отъ мене.

Азъ се спрѣхъ на пѣтеката, която водѣше кѣмъ кѣщата на моя другаръ и, като се обжрнахъ, видѣхъ, че призрака не ме следваше, но ужасното му лице се рисувахе тѣй добрѣ, както и когато бѣше до мене. Той (стареца) упорно се вгледа въ мене двѣ, три минути, и тукъ азъ окончателно се убедихъ, че това нѣщо не бѣше живо сѣщество, което да има плѣтъ и крѣвъ. И последния ми страхъ изчезна сѣвършено и азъ съ храбростъ се отпавихъ кѣмъ моя приследвателъ. Но не успѣхъ да пристѣпя ни разкрачъ, и ето ти, че страшното лице се изгуби отъ предъ ми; то се изгуби въ гробищата, като прескочи стѣната и изчезна.

Въ този сѣщия моментъ, когато изчезна призрака, азъ паднахъ на земята и се лишихъ отъ свестъ. Около два часа азъ сѣмъ лежалъ на земята сѣвършено боленъ, като съмъ измрѣзналъ до кожата. До кѣщата на моя другаръ нѣмаше повече отъ $\frac{1}{2}$ мильа, но азъ го взѣхъ за цѣлъ часъ. Като влезохъ въ кѣщи, азъ бѣхъ тѣй блѣденъ и имахъ такѣвъ страшенъ изгледъ, щото домакина, който ме чакаше, отъ страхъ и удивление закрѣска! Азъ се опитахъ да му разкажа, каква бѣше работата, но езика ми не се обжрна и азъ не можахъ да говоря; на утрината почнахъ да говоря, но и то кратко и откъслечно. Презъ цѣлата недѣля азъ прекарахъ ужасни болки отъ разстройство на нервната система.

Имамъ още малко да разкажа, най-удивителното въ цѣлата моя история. Другаря ми, като разбра отъ мене цѣлата подробностъ за тази страшна нощъ, каза ми, че преди петнадесетъ години, на мѣстото,

гдѣто прѣвъ пѣтъ видѣхъ призрака, имало кѣща, чиито развалини и сега се виждали; въ тази кѣща живѣлъ единъ оригиналъ-затворникъ, вѣнкашпостта на когото била тѣкмо такава, какзато азъ описахъ; даже желтите краски по лицето му били вѣрни. Стариа затворникъ е заровенъ при джнера на едно дърво на сѣщото мѣсто, гдѣто се и изгуби предъ мене. Считамъ за длѣжностъ да сѣобща, че никоги въ живота си азъ не сѣмъ чувалъ нѣщо за този старъ уединенникъ, както и да добавя, че всичките лица, свѣрзани съ тази история, са живи до днешенъ день.

г. Ст. Загора, 25/XI—1893 год. X. У. З.

ПАКЪ СПИРИТИЗМЪ.

(изъ Revue Spirite),

Подъ горнето заглавие са изложени други не-обикновенни факти, които идатъ като допълнение на обнародваната въ книжка III статия, подъ заглавие: **ОТМѢЩЕНИЕТО НА МАГЮСНИЦИТЕ.**

Ще се постарая, казва автора на статиата, да ви изложя вкратцѣ нѣкои отъ последните открития на Полковника де Ропа.

Сюжетите, приспани магнетически, различаватъ елементи, които нашите чувства немогатъ да схванатъ. Изследователя накара единъ отъ сюжетите си да нарисува образа му въвѣ време на хипнотическия си сѣнъ. Рисунката, инакъ твърде чиста, показва просто че физиономията има единъ суровъ и настрѣхналъ изгледъ. Хипнотизатора, когато иска да хипнотизира нѣкой сюжетъ, има всѣкога едно кораво изражение въ погледа, вследствие напръгането волята, за да накара да му се покори хипнотизирувания. Забелѣжва се още въ направената отъ сюжета рисунка свѣтликави снопчета, червени отъ едната страна, сини отъ другата, които изкачатъ около очите, ушите, носа.

Една рисунка на ржката на Г. де Роша, направена при същите условия, представлява същия единълюбивитенъ изгледъ. Ржката прилича да е обвита съ единъ тънъкъ мъхъ, синъ отгорѣ и червенъ отдолу на длъгѣта; пръстите сѣкашъ се свършватъ съ нокте отъ лъчи.

Ето обяснението на това явление, както го е далъ Г. де Роша: „тѣзи свѣтликави снопчета, ту червени, ту сини, са магнетическите изпарения, които излизатъ изъ и около тѣлото ни, и които ни позволяватъ да виждаме, миришиме, похващаме и чуваме.“

Въ хипнотизирания тѣзи снопчета отъ лъчи не съществуватъ вече. Тѣ биватъ замѣствани отъ единъ купъ цвѣтни кръгове; рисунката на ржката на единъ хипнотизиранъ, извършена отъ самаго него, я показва обиколена отъ сианиа, които се безспирно разширяватъ. Знайно е, че хипнотизираниите изгубватъ всѣка усетливостъ; отъ тукъ измѣстването на свѣтликавото изпарение. Но тази усетливостъ не е съвършено унищожена; тя е напустнала кожата и се е, тжй да кажемъ, изпарила и разпръснала въ околното пространство, обвивайки по този начинъ тѣлото на сјужета до едно опредѣлено разстояние.

Такова е обяснението на Г. де Роша за появяването на свѣтликавите кръгове. „Обезчувствения чловѣкъ плува така посредъ собствената си усетливостъ, която го кѣпи като въ нѣкой облакъ.“ Като се ободѣ съ нѣкоя игла единъ отъ тѣзи кръгове, които обкръжаватъ сјужета, той усеща отведнжжъ болка възъ относителната точка на тѣлото: *това е екстериоризацията (изваждане вънъ) на усетливостта.*

Щомъ усетливостта на единъ сјужетъ може да се екстериоризира (изваде на вънъ), не може ли да се събере върху какво да е нѣщо? Ето какво именно си е задалъ учения експеримантаторъ.

Г. де Роша поставя една чаша пълна съ вода предъ единъ хипнотизиранъ; следъ нѣколко минути усетливостта се съсредоточава вътрѣ. За да се увѣри

въ това, той втопява една игла въ водата: хипнотизирания усеща отведиждъ ободването. Ето една малка твърдѣ лиубопитна анекдота, относително пренасянето усетливостта въ една чаша съ вода: „Една зимна вечеръ, следъ многобройни магнетизирания, Г. де Роша хвърлилъ презъ прозореца употребената за горѣописаните опити вода. На сутрината сѹжета дохожда боленъ, хремавъ, кашлящъ, и не може да се стопли. Отъ гдѣ произлизаше това ненадѣйно променение? Г. де Роша поглежда въ двора: на самото мѣсто гдѣто паднала вечерта хвърлената отъ опитите вода, единъ малжкъ купъ ледъ се бѣше образувалъ“.

Г. де Роша не се задоволява да практикува опитите си само отъ лиубопитство. Спомаганъ отъ Д-ръ Лиусъ отъ болницата „Милосердие“, той прилага хипнотизма по медицината. Това е дало превъзходни резултати.

ПРИЗРАЦИТЕ.

(из Messenger)

Подъ това заглавие спиритиста Испанецъ Д-ръ Отеро Асеведо е издалъ една брошура съ разни истории за привидения, придружени съ научни забелѣжки.

Ето една отъ тѣхъ:

Една млада мома, която тѣхните криѣли въ кѣщи по причина на трудностъ, родила. За да остане тайно случившето се, болната не повикала никакъвъ докторъ, никаква баба; но дошло ѣ едно силно кръвотечение и младата лехуса, като мислѣла че ще умрѣ, помолила майка си да повика единъ изповѣдникъ. Тази, въ сжгласие съ другите си дѣщери, като не вѣрвала че положението е твърдѣ опасно, не проводила за изповѣдникъ; но като видѣла, че скоро болната станала блѣдна, като мъртвецъ, една отъ

сестрите се затекла бързо до ближната черква да повика свѣщенника да дойде при болната. Въ страха си тя го помолила да я последва на часа.

Било три часа следъ полунощъ и това доста обезпокоило добрия пастиръ, да напуща въ такова време топлото си легло. Съ мърморане тръгналъ той следъ момичето.

—Трѣбва да сте твърдѣ притеснени, щото да дохождате въ такова късно време да ме викате, казалъ той на младото момиче. Петъ минути нѣма, откакъ друга една млада Госпожица, съ едно дѣте въ ръцете си, дойде да ме тръси за сжща работа въ сжщата къща и, когато вий дойдохте, азъ току що свършвахъ обличането си, за да ида подиръ тая Госпожица.

—Въ сжщата къща ли? попитала сестрата на лехусата.

—Да, сжщата къща, въ която вий живѣете.

—Това не може да бѣде, отче попе, навѣрно вий бъркате.

Свѣщенника настоялъ че не бърка, не се лъже върху адреса. Скоро пристигнали. Не може се описа очудването на свѣщенника, като видѣлъ прострѣна мъртва върху леглото, съ едно дете сжщо умрѣло между ръцете на майката, сжщата тази млада девойка, която дошла да го вика преди малко въ метоха.

Нека преминемъ на единъ другъ фактъ не помалко чуденъ. Това е за единъ сжнь, който излъзжлъ жестока истина. Той е заетъ изъ мемоарите на Валера Максима.

Като се намиралъ въ Сиракуза на гладиаторските игри, единъ Римски кавалеръ, Атериусъ Руфусъ, видѣлъ на сжнь единъ гладиаторъ да го промушва съ копието си. Сутрината, като присѣствувалъ на зрелището, той разправилъ на околните своя сжнь. Въ сжщия моментъ излъзжлъ на тая страна отъ арената, гдѣто стоѣлъ кавалера, единъ гладиаторъ съ своя противникъ, сжщия този гладиаторъ.

торъ, когото видѣлъ на сжнь. Атериусъ Руфусъ го позналъ и поискалъ да се оттегли, но приателите му го задържали, като го успокоили, че не трѣбва да вѣрва на единъ сжнь. Той се убѣдилъ и това станало причина за смъртта му. Гладнатора изблжскалъ противника си до самото мѣсто, гдѣто стоѣлъ Римския кавалеръ, мѣтналъ го на земята и като поискалъ да го прободетъ, закачилъ Руфуса, когото и убилъ, като го промушилъ отъ едната страна до другата.

София, 15-й Януарий 1894 год.

Многоуважаемый Господине,

Извѣстно Ви е, че на 5-й минжлий Декемврий едно събрание отъ български журналисти и литератори рѣши, да се отпразднува петдесетгодишнината отъ появяването на първия български журналъ и избра една комиссия, състояща се отъ г. г. В. Стояновъ, Ив. Евстр. Генцовъ, Д-ръ Ив. Шишмановъ, Ив. Стояновичъ и В. Атанасовъ, на която комиссия възложи да размисли и опрѣдѣли начинъ, по който да стане това отпразнувание.

Комиссията, слѣдъ нѣколко засѣдания, които имá по този въпросъ, дойде до заключение, че за да стане отпразнуването на петдесетгодишнината отъ появяването на първия български журналъ по-тържественно и да има то по-благоотворно влияние върху народа ни, и, отъ друга страна, за да се отдадѣтъ заслуженигѣ почести на паметта на първия български журналистъ Фотинова, трѣбва да се вземе за основна слѣдующата программа:

1) Празника да се състои на 11-й Юлий т. г. за да могатъ да взематъ участие въ него и учителитѣ и ученицитѣ, които прѣзъ това врѣме ще бѣдѣтъ свободни отъ занятие.

Въ този день да има въ всичкитѣ градове на България молебенъ за Фотинова и единъ видъ мѣстни народни тържества.

Тържеството въ Столицата да стане по особена програма, колкото е възможно по-бляскаво, като се поканатъ да присъствуватъ на него любители отъ цѣла България. За да се даде възможностъ на повече хора отъ провинцията да дойдѣтъ въ Столицата въ деньтъ на празника, ще се ходатайствува прѣдъ правителството за организиранieto, тамъ гдѣто има желѣзница, на увесилителни тренове съ умѣрени цѣни за пжтувание.

2) Да се приготви и издаде въ спомѣнъ на Фотинова единъ историко-литературенъ сборникъ отъ оргинални произведения на български писатели, който да се прѣсне на всѣду изъ България и да почне да се продава въ деньтъ на празника.

Сборника да се състои отъ 10—12 печатни коли и да се продава съ една нищожна цѣна. Прихода, който се добие отъ продажбата на сборника, да се употреби за литературния фондъ, за който се говори по-надолу.

За отпечатване на сборника да се иска пособие отъ г. Министра на Народното Просвѣщение.

3) По случай на празника да се свика въ Столицата единъ съборъ отъ български журналисти и литератори, който да има за задача да обсъди и вземе рѣшения по слѣдующитѣ въпроси: подобрѣнието на нашата журналистика въ а) нравствено и б) въ материялно отношение и образуването на единъ литературенъ фондъ за подпомагане нуждающитѣ се журналисти и писатели.

Събора да има всичко три засѣдания, отъ които първото на 10-й Юлий, въ деньтъ на празника, слѣдъ обѣдъ, а другитѣ двѣ на другия день.

4) На третия день слѣдъ празника събора да отиде въ Самоковъ и да присъствува при полаганieto на памятна плоча на кжщата, въ която се е родилъ Фитиновъ.

Отиванieto на събора въ Самоковъ да стане по особена за тѣзи цѣль програма и слѣдъ едно споразумение съ градския съвѣтъ и учителското тѣло въ този градъ.

Понеже горното рѣшение на коммисията ще се подложи на разгледване и одобрене отъ друго едно събрание пакъ отъ журналисти и литератори отъ цѣла България, кое-

то ще се свика въ Столицата въ начало на идущий Февруарий, честь имаме да Ви помолимъ, Многоуважаемый Господине Редакторе, да дадете гласностъ на това рѣшение въ единъ отъ най-близкитѣ броеве на почитаемий Ви вѣстникъ, и да искажете мнѣнието си по него, за да може този въпросъ да се обсъди и освѣтли прѣди свикванието на бжджщето събрание.

Приемете, Многоуважаемый Господине Редакторе, увѣрение въ отличното ни къмъ Васъ уважение.

Отъ Коммиссията.

Редакциата ни е съгласна съ взетото отъ почитаемата комисиа решение и нѣма освенъ да пожелае колкото се може по-блѣскаво изпълнение на четирѣхъ точки. Споредъ насъ най-важната е третата точка — свикането на съборъ отъ журналисти и литератори който да вземе решение по подобренieto на журналистиката ни въ нравствено и материално отношение. Да се празнува едно минало отъ петдесетъ години на журналистиката не може по-добрѣ, отколкото като се постави основата на едно трайно нейно бжджще. Като оставимъ на страни нравственото подобрене, което ще се породѣ отъ *свободното шракане на идеите* и постепенния *нравственъ подборъ* на нашите писатели, ний мислимъ за непреждевременно да кажемъ двѣ, три думи за материалното подобрене.

Видинското читалище „Цвѣтъ“ напечата въ единъ отъ броевете на в. „Гласъ Македонски“ едно писмо, въ което препоръчва на Българските редакции да предпочетатъ надъ всички други видове абонираиия, това чрезъ пощенските станции, като вай-сигурно: отъ една страна, книжките не се губятъ и абонатите не ще има да се оплакватъ, а, отъ друга, абонаментите ще се взиматъ въ предилата и не ще се прехосва толкова писателски трудъ по разни спекуланти и нечестни агенти. Като инициатива за повдигане на единъ жизненъ за журналистиката ни въпросъ, писмото на читалище „Цвѣтъ“ заслужва всѣка похвала, но като практиченъ съветъ, струва ни се, не постига твърдѣ целта си. При уместните забелѣжки на редакциата на в. „Гласъ Македонски“

ний имаме да прибавимъ и това, че даже и да се направятъ всички улеснения за абонирането въ пощенските станции, пакъ повечето отъ абонатите ще се абониратъ направо, по лошия навикъ на Българина да избѣгва инстинктивно обществените учреждения съ тѣхните формалности. За по-нататкъ може би да се привикнатъ, но до тогава на ли ще трѣбва сѣ пакъ агентъ? Значи тука не начина на абонирането е главното, но начина на събирането абонаментите. Въ това отношение ний препорѣчваме други способъ. Въместо разни несигурни агенти и книжари, най-добръ ще изпльняватъ, и за въ своя полза, тая не кой знай каква тежка работа разните читалища и библиотеки, каквито ги има въ всѣки градъ и градецъ (а даже и села) изъ България. Всѣка редакция ще бжде благодарна да даде 15и 20% даже, щомъ знае че парите ѝ са въ сигурни ръце и нѣма да пропаднатъ. Отъ една страна, въ читалищата е най-удобно за записване абонати, а, отъ друга страна, тази длъжностъ най-лесно се изпльнява тамъ, понеже всѣко едно читалище има по едно момче, което я пази и което най-добръ може да извършва тая работа. Читалищата, освенъ дѣто ще иматъ безплатно всички български вѣстници и списания, но и често ще имъ остава и за други книги. Разбира се, че това—само тогава, когато се въведе систематически у всичките ни читалища, нѣщо, което може да уреди журналистическия конгрессъ. По такъвъ начинъ читалищата ни ще станатъ мѣстни центрове за разпространението на журналистика и литература, което и естествено влиза въ границите на длъжността имъ.

Относително пощенските учреждения, тѣ също могатъ да принасятъ редомъ съ читалищата добри услуги на журналистиката ни, ако се въведатъ по-практични формалности и по-голѣми улеснения.

Толкова за сигурното събиране абонаментите. Колкото за увеличението на читателите, които, съразмѣрно съ населението, са малко, може да се помогне до нейде, ако се въведе да се задържа 1 или 2% отъ платата на чиновниците (които даватъ най-голѣмия процентъ читатели) за *литературна храна*, каго имъ се остави най-голѣма свобода въ избора на книгите, вѣстниците и списанията (наши и чужди), които

искатъ да си доставятъ. Чиновника се поставя въ дилемата: или да чете, или да си остави парите за въ полза на държавната каса. И едното и другото ще бжде много полезно, отъ колкото да отиватъ въ джоба на кафеджиите.

Нѣкои предлагаха да се накаратъ чиновниците да носятъ дрѣхы отъ мѣстно произведение, подъ предлогъ на повиждане националното богатство. Въ тоя последенъ случай може да се оспорва много справедливостта на такава една система, тѣй като очевидно е, че отъ нея ще се ползватъ само малкото единици производители. Но въ случая на журналистиката, сжвршено справедливо е една държава да изисква отъ чиновниците си гаранция за постоянно умствено развитие, като задържа въ своя полза парите на тѣзи отъ тѣхъ, които неискатъ да се ползватъ.

И двѣте тѣзи частни мнѣния на единъ отъ сътрудниците на „Нова Свѣтлина“, могатъ да се приложатъ твърдѣ лесно на практика отъ Министерството на Просвѣщението, стига журналистическия конгрессъ да вземе инициативата. — С.

РАЗНИ.

Евзапиа Паладино.—Тоя прочуť медиумъ—жена продължава да бѣде предмѣтъ на строги изследвания отъ страна на учените скептици. Опитите на правени въ присѣйствието на Ломброзо, Рише, Киапарелли и други знаменитости въ Миланъ, които неможиха да откриатъ никакви изкусни фокусничества, при всичкиа си скептицизъмъ, възбудиха всеобщо внимание въ учения свѣтъ. Освенъ разни други професори, които правиха опити съ нея, миналата година отиде въ Римъ и професора отъ Варшавския университетъ Охоровичъ съ цель да открие измамата. Но предъ очевидността на медиумическите явления, той се върна съвършено смаянъ. За да даде и на други свои колеги и приятели да се убедятъ въ дѣйствителността на фактите, той организира напоследокъ единъ кръжокъ отъ скептици професори и док-

тори въ Варшава, гдѣто повикаха Евзалия Паладино. Контрола е билъ много голѣмъ. Особенни електрически апарати за контролиране са били изработени. Всички предмѣти за опитите са били доставени отъ самия кръжокъ. За по-точно изследване, кръжока се е раздѣлилъ на двѣ групи, които да правятъ независимо опити и сетнѣ да ги сравнятъ. Повиканъ е билъ и прочутия фокусникъ Владиславъ Рыбка за да се произнесе. Той далъ следуиущето свидетелство: „Удостоверявамъ съ това, че въ петѣкъ вечерта азъ присѣствахъ на опитите съ Евзалия Паладино въ частната къща на Д-ра Охоровича и че, при всичкиа строгъ контролъ отъ моя страна, азъ не забелѣжихъ ни най-малка измама или какво да е шарлатанство отъ страна на Г-жа Паладино. Азъ бѣхъ очевидецъ на поразителни явления, които признавамъ за дѣйствителни медиумически явления“.

При всичкиа добъръ контролъ, дѣйствителните медиумически явления, които не сж боятъ отъ никакъвъ контролъ, като всѣка дѣйствителностъ, се извършили съ още по-голѣма сила, отколкото въ Миланъ и Евзалия Паладино си отиде тжржествуиуща въ Италия. Тя е била викана въ Варшава на много частни сеанси, но категорически е отказала, като е отишла само на единъ. Канятъ я въ Петербургъ и въ Лондонъ предъ „обществото за психически изследвания“, но за сега не се знае дали ще се сжгласи, защото домашнитѣ ѝ работи я задържатъ въ Италия.

Този пътъ тя не се е чувствала толкова омаломощена, колкото следъ опитите въ Миланъ.

Може би, че на този силенъ медиумъ, който обрнa вниманието на толкова знаменити скептици, е опредѣлено да въведе спиритизма въ областта на официално — припознатите науки.

Отдѣлите **библиография** и **корреспонденция**, по нѣмане мѣсто, ще останатъ за идущата книжка.